

Analiza adaptowalności rozwiązań partnera rosyjskiego

Schemat pracy z uzdolnioną młodzieżą w *Centrum Intellect* (Sankt Petersburg, Rosja) Ramowy model systemu

Państwowa Instytucja Oświaty - Dziecięce Centrum Edukacji Uzupełniającej - Centrum Uzdolnionych Uczniów Obwodu Leningradzkiego „Intelekt” (*Centrum Intelekt*) jest partnerem Fundacji Edukacji Międzynarodowej we Wrocławiu w projekcie „Szlifowanie diamentów – innowacyjne programy wsparcia uczniów uzdolnionych w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych”. Centrum Intelekt to ośrodek ulokowany w przedmieściu Lisi Nos, 10 km od centrum St. Petersburga nad Zalewem Fińskim. Odpowiada za realizację programu pracy z uzdolnioną młodzieżą w Obwodzie Leningradzkim.

Spotkanie z rosyjskimi gospodarzami

W dniach 11-15 kwietnia 2011 roku zespół ds. przygotowania Strategii wdrażania projektu odbył wizytę studyjną w Centrum (w składzie: prof. dr hab. Dorota Bogusława Gołębnik, dr Piotr Mikiewicz, dr Sławomir Krzychała). W trakcie wizyty studyjnej przeprowadzono wywiady z dyrektorem Centrum Intelekt Rostilavem Viktorowiczem Samsonowem, pracownikami dydaktycznymi Centrum, technikami e-learningu, zaproszonymi do Centrum wykładowcami oraz z uczestnikami programu adresowanego do młodzieży uzdolnionej.

W dniu 14 kwietnia 2011 roku zespół ds. przygotowania Strategii spotkał się z w Sosnowym Borze (Obwód Leningradzki) z pracownikami Centrum Technologii Informatycznych (będącego częścią Państwowej Instytucji Oświaty – Dziecięcego Centrum Edukacji Uzupełniającej).

I ETAP: EDUKACJA WSPIERAJĄCA ZAINTERESOWANIA

1. Centrum Intelpekt jest elementem państwowego systemu *Kształcenia Uzupełniającego*. Jest to system dodatkowych zajęć poza kształceniem szkolnym. Jak nas poinformowano podczas wizyty studyjnej w Lisim Nosie i Sosnowym Borze większość młodzieży (około 90%) uczestniczy w tego typu zajęciach (nie tylko związanych z pogłębianiem wiedzy szkolnej, ale też artystycznych, sportowych itp.).
2. Kluczowym celem kształcenia uzupełniającego jest wspierania i rozbudzanie zainteresowań uczniów: w zakresie różnych kierunków aktywności intelektualnej, technicznej i artystycznej; na różnych poziomach zaawansowania: od wspomagania uczniów w nauce szkolnej do realizacji innowacyjnych i niemal akademickich aspiracji.
3. Zadania Kształcenia Uzupełniającego realizują lokalne ośrodki kształcenia Uzupełniającego, dysponujące pracownikami klasowymi, infrastrukturą teleinformatyczną oraz pracownikami zajęć praktycznych. Ośrodki te są niezależne od szkół: zatrudniają własną kadrę dydaktyczno-instruktorską i choć często znajdują się w wydzielonej części budynku szkolnego, jednak realizują własny program z założenia różny od programu szkolnego (podstawy programowej). Ośrodki współpracują ze nauczycielami w realizacji zadań przekraczających szkolne wymagania.
4. Ośrodki kształcenia uzupełniającego wyposażone są w infrastrukturę informatyczną (laptopy z oprogramowaniem edukacyjnym), są popaczone siecią korporacyjną (LOKOS, www.webCT.lokos.net), administrowaną przez obwodowe Centra Technologii Informacyjnych. Kształcenie na odległość jest ważnym elementem wspierania zainteresowań uczniów.
5. W Okręgu Leningradzkim działają dwadzieścia dwa obwodowe Centra Technologii Informacyjnych (w tym Centrum w Sosnowym Borze), które przygotowują projekty edukacji na odległość (e-learningu) oraz koordynują pracę lokalnych ośrodków. Równocześnie uczestniczą w przygotowaniu i realizacji zadań adresowanych już do wybranych uczniów uzdolnionych w *Centrum Intelpekt*.

Wirtualna matematyka

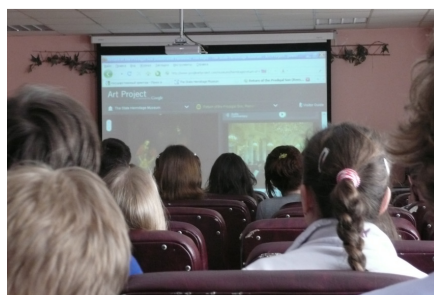
II ETAP: EDUKACJA WSPIERAJĄCA UZDOLNIENIA

1. Rekrutacja – uczniowie są rekrutowani do udziału w programie pracy z uzdolnioną młodzieżą na podstawie wyników olimpiad przedmiotowych. W szczególnych przypadkach na podstawie podań indywidualnych nauczycieli. Laureaci olimpiad są zapraszani do udziału w programie, co jest swego rodzaju dodatkową nagrodą.
2. W Rosji funkcjonuje rozbudowany system olimpiad przedmiotowych; Centrum Intellect jest swoista „centralą organizacyjną” dla olimpiad przedmiotowych w obwodzie leningradzkim – nadzoruje i organizuje **27 olimpiad** (21 ogólnorosyjskich dla etapów regionalnych) i 6 regionalnych. Uczniowie mogą przy tym, odmiennie niż w Polsce, zgłosić się samodzielnie do udziału w olimpiadzie przedmiotowej, bez pośrednictwa szkoły (choć i to jest możliwe, częściej jednak aktywne są lokalne ośrodki kształcenia uzupełniającego). Po spełnieniu warunków rekrutacji do olimpiad, uczniowie otrzymują wsparcie w czasie przygotowania do olimpiady ze strony tutora, z którym kontaktują się przez Internet. Tutorzy pomagają w realizacji indywidualnego planu nauki.
3. Wytypowani uczniowie są zapraszani do Lisiego Nosa do Centrum Intellect na zajęcia w postaci tygodniowych sesji tematycznych. Program pracy z uczniem zdolnym rozpisany jest na **6 sesji w ciągu 2 lat**.
4. Realizowanych jest 9 programów (sesji chemii, matematyki, fizyki, informatyki, biologii, sztuki, ekologii, historii, filologii). Sesje rozpoczynają z reguły uczniowie w wieku 15-16 lat.. Nieliczni uczniowie uczestniczą w dwóch odmiennych programach, których zjazdy odbywają się w różnych terminach
5. W czasie sesji uczniowie mieszkają razem w Centrum Intellect, które posiada bazę noclegową, zapewnia wyżywienie itp. Warunki, które można określić akademickimi lub internatowymi. Zajęcia odbywają się również w Centrum. Zatem: mieszkają i uczą się razem przez tydzień.
6. Model pracy podczas sesji ramowo zorganizowany jest tak, że 5 dni zagospodarowane jest w Centrum a jeden jest wyjazdowy na Uniwersytetach w St. Petersburgu.
7. Ogólny model pracy w czasie sesji (wykorzystywane mechanizmy dydaktyczne):
 - a) Zajęcia klasowo-lekcyjne
 - b) Wizyty na uniwersytetach
 - c) Wizyty w firmach (orientacja zawodowa)
 - d) Praca projektowa: laboratoryjna i terenowa
 - e) Wirtualna uczniowska firma
 - f) Wideokonferencje z zaproszonymi gośćmi - prelegentami
 - g) Młodzieżowe wideokonferencje prezentacjami przygotowanymi przez uczniów

- h) Debaty problemowe
 - i) Przygotowywanie z nauczycielami podręczników i zadań szkolnych
 - j) Rozwój kulturalny: zajęcia artystyczne i poznawanie sztuki
 - k) Zajęcia integracyjne i sportowe w czasie wolnym
8. Za przygotowanie programu sesji odpowiada Kurator Przedmiotu, który dobiera sobie współpracowników (6-12 osób) i przygotowuje program zajęć na poszczególne sesje oraz materiał do pracy on-line;
9. W ramach każdej sesji organizowana jest telekonferencja z uczniami innych ośrodków, którzy mogą interaktywnie brać udział w wykładach prowadzonych w Centrum Intelpekt. W organizacji telekonferencji zaangażowane są obwodowe Centra Technologii Informacyjnych.
10. W ramach każdej sesji planowane są zajęcia z wykorzystaniem kultury – celowo pisane w taki sposób, a nie jako zajęcia kulturalne lub kulturowe, ponieważ chodzi o wykorzystanie współpracy z Muzeum Rosyjskim w St. Petersburgu. Zajęcia mają na celu z jednej strony zapoznać uczniów z tradycją kulturową (wykorzystuje się program „Wirtualnego muzeum”), z drugiej pokazaniem w jaki sposób można połączyć wiedzę przedmiotową (np. z fizyki) z kulturą – raczej należałoby powiedzieć – jak w sposób fizyczny opisywać kulturę/sztukę (piękną) Na przykład: jaki jest skład chemiczny malowidła, jakie warunki fizyczne są konieczne do zabezpieczenia obrazów przed zniszczeniem, jak mierzyć i opisywać światło w muzeum. Czyli nie tyle poznajemy kulturę, co pokazujemy jak wykorzystać wiedzę fizyczną w muzeum.

Telekonferencja

Wirtualne muzeum

SPOŁECZNY WYMIAR EDUKACJI WSPIERAJĄCEJ UZDOLNIENIA

1. W każdej sesji jest jednak element klasycznie kulturalny (lub społeczny/integracyjny). W piątki (przedostatni dzień pobytu w Centrum podczas sesji) uczniowie występują przed kolegami w Sali konferencyjnej: grają, śpiewają, odgrywają skecze. Przez cały tydzień przygotowują się do tego. Można powiedzieć, że jest to element wychowawczy programu.
2. Czas uczniów podczas sesji jest zorganizowany od rana do wieczora, można to porównać do porządku kolonijnego. Czas na śniadanie, gimnastykę poranną, zajęcia, obiad, zajęcia, czas wolny, sen. W nocy uczniowie znajdują się pod opieką wychowawców nocnych, którzy „czuwają” w Centrum.
3. Ważnym elementem pracy z uczniami zdolnymi jest zatrudnianie wysoko wykwalifikowanej kadry naukowej i budowanie autorytetu nauczycieli wśród uczniów. Na jednej ze ścian na korytarzu Centrum przedstawieni są wszyscy prowadzący zajęcia – zdjęcia plus opis ich dorobku, zainteresowań, osiągnięć. Uczniowie widzą, że mają do czynienia ze „znaczącymi” ludźmi.
4. W trakcie sesji w Centrum Intelpekt pomiędzy uczniami wytwarza się bardzo dobra, przyjazna atmosfera społeczna. Przebywając w Centrum i „podpatrując” uczniów na korytarzach i podczas zajęć, mogliśmy odnieść wrażenie, że uczniowie dobrze się czują i świetnie się bawią.
5. Znajomości (i przyjaźnie) utrzymują się jeszcze długo po zakończeniu programu dla uczniów uzdolnionych. Absolwenci sesji po ukończeniu szkoły utrzymują kontakty w czasie studiów, a czasem tworzą studenckie wspólnoty mieszkaniowe.
6. Kuratorzy przedmiotowi w trakcie przygotowania programu sesji uwzględniają nie tylko efekt pozyskania wiedzy, ale również wzbudzenia zainteresowań, samodzielność w rozwoju własnych zainteresowań, a także: wzmocnienie odporności psychicznej, dążenie do zdrowej rywalizacji.
7. W czasie każdej sesji wybierani są członkowie samorządu uczniowskiego, którzy reprezentują uczniów w kontaktach z kadra.
8. Pomędzy sesjami uczniowie pozostają w kontakcie z nauczycielami poprzez system kształcenia na odległość. Podczas wizyty mogliśmy zaobserwować rozbudowane zasoby internetowe – podręczniki, zadania, testy i egzaminy prowadzone on-line.
9. Centrum posiada własną bibliotekę z materiałami tematycznymi i beletrystyką.
10. Centrum posiada niewielką siłownię, na parterze w korytarzu stoi stół do tenisa stołowego, a na zewnątrz znajduje się boisko sportowe.